

Fermat, Euler i inne chłopaki

1.1 Teoria

1. **Twierdzenie 1.1 (Małe twierdzenie Fermata)** Jeżeli p jest liczbą pierwszą, zaś a jest liczbą całkowitą niepodzielną przez p , to

$$a^{p-1} \equiv 1 \pmod{p}.$$

2. **Twierdzenie 1.2 (Małe twierdzenie Fermata, równoważnie)** Jeżeli p jest liczbą pierwszą, zaś a jest liczbą całkowitą, to

$$a^p \equiv a \pmod{p}.$$

Wypadł tutaj warunek $p \nmid a$.

3. **Definicja 1.3** Liczbę takich $a \in \{1, 2, \dots, n\}$, że a jest względnie pierwsze z n , oznaczam jako $\phi(n)$.

4. **Twierdzenie 1.4 (Eulera)** Niech n będzie liczbą naturalną, zaś a liczbą całkowitą względnie pierwszą z n tj. $\text{NWD}(a, n) = 1$. Wtedy

$$a^{\phi(n)} \equiv 1 \pmod{n},$$

gdzie $\phi(n)$ jest zdefiniowane jak wyżej.

1.2 Zadania

1. ZADANIE

Uzasadnij (najlepiej bez obliczeń), że

(a) $21 \mid 1^7 + 2^7 + \dots + 6^7$,

(b) $21 \mid 1^{600001} + 2^{600001} + \dots + 6^{600001}$.

Wskazówka: $21 = 1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6$. Hm, czyżby zachodziło jakieś przystawianie mod 21 ;).

2. ZADANIE

Udowodnij (w skończonym czasie; da się bez obliczeń), że dla dowolnej liczby całkowitej a , liczba a^{1005} daje z dzielenia przez 2011 resztę ze zbioru $\{-1, 0, 1\}$.

3. ZADANIE

Udowodnij, że:

(a) $7^6 \equiv 6^6 \equiv 1 \pmod{43}$,

(b) jeżeli $n = 6k - 1$ ($k \in \mathbb{Z}$), to $43 \mid 7^n - 6^n - 1$,

(c) jeżeli $n = 6k + 1$ ($k \in \mathbb{Z}$), to $43 \mid 7^n - 6^n - 1$,

(d) jeżeli p jest liczbą pierwszą większą od 3, to $43 \mid 7^p - 6^p - 1$.

4. ZADANIE

Niech a, b będą względnie pierwszymi liczbami całkowitymi. Udowodnij, że istnieją liczby dodatnie m, n , takie, że

$$ab \mid a^m + b^n - 1.$$

5. Udowodnij, że jeśli p jest liczbą pierwszą, a a jest taką liczbą całkowitą, że $p \mid a^p - 1$ to

(a) $p \mid a - 1$,

(b) $p^2 \mid a^p - 1$.

6. * Niech $a, b, c \in \mathbb{Z}$ będą takie, że $a + b + c = 0$. Rozstrzygnij, czy $a^{61} + b^{61} + c^{61}$ może być liczbą pierwszą.

7. ** Wyznaczyć najmniejszą taką liczbę pierwszą p , że liczba

$$2^{120!} - 1$$

jest podzielna przez p i nie jest podzielna przez p^2 . *Wskazówka: ile wynosi $\phi(p^2)$?*